

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра економічної теорії

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«НЕМАТЕРІАЛЬНА ЕКОНОМІКА»
(за вибором студента)

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 051 «Економіка»

Спеціалізація – «Бізнес-консалтинг»

Харків – 2019

Силабус навчальної дисципліни «Нематеріальна економіка» для студентів другого (магістерського) освітньо-кваліфікаційного рівня галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-консалтинг» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 23 с.

Розробник

Камінська Тетяна Михайлівна – професор кафедри економічної теорії,
доктор економічних наук, професор

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії

(протокол № 8 від 18 квітня 2019 р.)

Дата оновлення – 12 вересня 2019 р.

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни.....	9
3. Вимоги викладача	11
4. Контрольні заходи результатів навчання	12
5. Самостійна робота, показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів.....	14
6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів	15

1. Вступ

1.1. Дані про викладача, який викладає навчальну дисципліну:

Камінська Тетяна Михайлівна – д.е.н., професор, професор; тел. 704-92-58, kamtm@ukr.net

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Нематеріальна економіка» є формування системи наукових поглядів на розвиток нематеріальної економіки, сучасного економічного мислення та основних умінь із застосування набутих знань в інноваційній бізнес-практиці. На цій основі формуються предметні компетентності відповідно до розвитку й регулювання нематеріальної економіки та фахові компетентності за спеціалізаціями в рамках засвоєння теорії та практики бізнес-консалтингу.

Основні завдання:

– засвоєння особливостей формування і розвитку нематеріальної економіки, її взаємозв'язку з постіндустріальним суспільством, методів регулювання економічних відносин в умовах прогресивної структурної перебудови національної і міжнародної економіки, методології економічного аналізу підприємництва у нематеріальній економіці;

– вивчення закономірностей розвитку нематеріальної економіки з метою прийняття майбутнім підприємцем економічно виважених та ефективних рішень щодо розвитку свого бізнесу;

– розуміння пріоритетності розвитку нематеріальної економіки порівняно з матеріальним виробництвом, її внутрішньої структури, суперечностей розвитку і шляхів забезпечення сталого економічного зростання;

– формування підходу до знань та інформації як пріоритетних ресурсів сучасного економічного розвитку і до інтелектуальної власності як нематеріального активу та особливого виду капіталу підприємства;

– поглиблення теоретичних знань із питань інтелектуальної власності

та формування практичних навичок із надання або отримання інтелектуальних послуг міжнародного рівня, захисту від кіберзлочинності;

– пізнання економічної ролі держави, корпорацій, міжнародних організацій у нематеріальній економіці, їх впливу на створення умов для підприємців і споживачів послуг, на ефективне функціонування державної охорони здоров'я та освіти й розвиток державно-приватного партнерства з метою ефективного інвестування в інтелектуальний капітал;

– оцінювання стратегій розвитку фірм, які є учасниками нематеріальної економіки, обґрунтування пропозицій і конкретних рекомендацій щодо підвищення їх конкурентних переваг на національному і міжнародному ринках;

– розуміння участі бізнесу в міжнародних науково-технічних програмах, міжнародних патентних і ліцензійних угодах, а також обрання комерційних і некомерційних форм трансферу технологій від іноземних компаній до національних;

– вивчення взаємного впливу розвитку нематеріальної економіки та глобалізації, транснаціоналізації, економічної інтеграції, з одного боку, можливостей та умов просування інноваційного бізнесу України на зовнішні ринки, з другого боку.

1.3. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньо-професійної програми

Навчальна дисципліна належить до циклу навчальних дисциплін за вибором студента.

Пререквізити: Для вивчення навчальної дисципліни студент повинен мати знання з таких навчальних дисциплін: «Економічна теорія», «Сучасні економічні теорії», «Макроекономіка», «Національна економіка», «Міжнародна економіка», «Міжнародний бізнес».

Постреквізити: Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких навчальних дисциплін: «Економіка та

організація бізнес-консалтингу», «Міжнародний бізнес-консалтинг», «Менеджмент та маркетинг послуг бізнес-консалтингу», «Консалтингова фірма».

1.4. Опис навчальної дисципліни:

- кількість кредитів ЕКТС – 5;
- загальна кількість годин – 150;
- термін викладання – один семестр.

1.5. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК – 1.	Знання сучасних інноваційних теорій розвитку нематеріальної економіки у постіндустріальній та інноваційній економіці.
ПК – 2.	Здатність до аналізу еволюції концептуальних підходів теорій інтелектуальної, інформаційної, мережевої економіки, економіки знань.
ПК – 3.	Знання структури, умов і чинників інноваційного розвитку нематеріальної економіки.
ПК – 4.	Уміння визначати модель прогресивної структури сучасної економіки на користь сфери інтелектуальних та інформаційних послуг.
ПК – 5.	Навички виявлення проблем та шляхів їх вирішення в процесі надання інформаційних та інтелектуальних послуг.
ПК – 6.	Здатність до аналізу моделей розв'язання суперечностей між мікро- та макроекономічними рівнями інтелектуального капіталу.
ПК – 7.	Уміння виявляти конкурентні переваги бізнесу на основі використання інновацій (комерційно цінного знання) на національному і міжнародному ринках.
ПК – 8.	Здатність до аналізу та прийняття інноваційних рішень у бізнес-консалтингу на методологічній основі теорії нематеріальної економіки.
ПК – 9.	Знання змісту, складових та цілей науково-дослідницьких і дослідно-конструкторських розробок з метою їх використання у практиці бізнесу.
ПК – 10.	Навички оцінювання та систематизації показників результативності НДДКР із метою отримання державної підтримки інноваційного розвитку.
ПК – 11.	Уміння ідентифікувати високотехнологічні підприємства в

	економіці та оцінювати їх поточний стан і перспективи розвитку.
ПК – 12.	Навички збору та аналізу даних, які характеризують розвиток інноваційних кластерів економіки України.
ПК – 13.	Здатність до виявлення впливу послуг освіти та охорони здоров'я на інтелектуальний капітал фірми та його ефективне використання у бізнес-практиці.
ПК – 14.	Знання тенденцій розвитку вищої освіти в напрямі формування суб'єктів інтелектуального підприємництва, інтелектуального капіталу у вищій школі.
ПК – 15.	Навички порівняння тенденцій інноваційного розвитку охорони здоров'я в постіндустріальних країнах і в Україні.
ПК – 16.	Здатність до аналізу людського та структурного капіталу фірми як складових інтелектуального капіталу.
ПК – 17.	Знання нових організаційних форм ведення бізнесу в нематеріальній економіці.
ПК – 18.	Навички оцінки ефекту нематеріальних активів віртуальної фірми.
ПК – 19.	Уміння визначати прийнятний баланс інтересів і ступінь взаємодії вітчизняних компаній із НДДКР-комплексами великих ТНК.
ПК – 20.	Навички оцінки структури торговельного балансу країни, зіставлення балансу товарів і послуг, виявлення тенденцій експорту / імпорту послуг в національній і міжнародній економіці.
ПК – 21.	Уміння виявляти причини та чинники стрімкого зростання попиту на інноваційні послуги на глобальному ринку.
ПК – 22.	Здатність до визначення ризиків спрямування глобального фінансового капіталу до сфери інтелектуальної власності, формування рентоорієнтованої мотивації бізнесу замість інноваційно-продуктової.
ПК – 23.	Здатність до формування моделей участі бізнесу в Рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020» з урахуванням її основних завдань.

1.6. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РНС НД – 1.1.	Застосовувати знання концепції розвитку нематеріальної економіки в Україні та світі для визначення пріоритетів інвестування та інноваційного розвитку бізнес-організацій.
РНС НД – 1.2.	Інтерпретувати концепцію використання знань

	ресурсів як процесу інтеграції знань із метою забезпечення їх руху в інноваційній практиці бізнесу.
PHC НД – 1.3.	Аналізувати інноваційні теорії взаємозв'язку економічних потреб, економічних благ і ресурсів у нематеріальній економіці.
PHC НД – 1.4.	Визначати загальні риси та різницю інформаційних та інтелектуальних послуг, пріоритетні напрями їх розвитку в Україні та світі й використання у практиці підприємництва.
PHC НД – 1.5.	Розробляти модель просування інтелектуальних послуг фірми на національному та міжнародному ринках, що заснована на виявленні та підвищенні абсолютних і конкурентних переваг.
PHC НД – 1.6.	Визначати регіональні відмінності в обсягах і структурі попиту й споживання нематеріальних благ.
PHC НД – 1.7.	Виявляти різницю між приватними та суспільними благами на ринку досліджень із метою пошуку переваг контрактних відносин приватного інноваційного бізнесу з урядом.
PHC НД – 2.1.	Пропонувати формування моделі ефективних відносин між полюсами інноваційного циклу – науковими установами, корпораціями, малим і середнім бізнесом і всередині них.
PHC НД – 2.2.	Виявляти ризики та невизначеність проведення підприємствами науково-технічних досліджень з метою їх мінімізації у підприємницькій практиці.
PHC НД – 2.3.	Застосовувати інжиніринг у процесі реалізації науково-дослідних, проектно-будівельних, виробничих, збутових та інших проектів із метою оптимізації інвестицій.
PHC НД – 2.4.	Розробляти моделі безперервної освіти персоналу фірми та інтелектуальної співпраці для її інноваційного розвитку.
PHC НД – 2.5.	Розробляти карту інвестицій в охорону здоров'я як джерело відтворення інтелектуального капіталу фірми.
PHC НД – 2.6.	Виявляти абсолютні та відносні, внутрішні та зовнішні конкурентні переваги фірми в нематеріальній економіці.
PHC НД – 2.7.	Аналізувати вплив інформаційних і комунікативних технологій на зміст і напрями розвитку віртуальної фірми та віртуальний менеджмент.
PHC НД – 2.8.	Обґрунтовувати доцільність та вибір моделей інвестування в інтелектуальний капітал фірм.
PHC НД – 3.1.	Пропонувати алгоритм прогресивної реструктуризації сфери послуг України з урахуванням світової тенденції випереджального розвитку інноваційних послуг.
PHC НД – 3.2.	Аналізувати стадії інтернаціоналізації освіти та формування інтелектуального капіталу в глобальному

	освітньому просторі.
PHC НД – 3.3.	Виявляти тенденції та суперечності розвитку інтелектуальної власності з метою запобігання поширенню тіньової економіки та кіберзлочинності в Україні
PHC НД – 3.4.	Обґрунтовувати феномен міжнародного трансферу технологій як передання систематизованих знань у нематеріальній економіці.
PHC НД – 3.5.	Аналізувати сутність, структуру і форми міжнародного науково-технічного співробітництва з метою обрання оптимального варіанту участі в ньому країни/фірми.
PHC НД – 3.6.	Ранжирувати методи міжнародної патентно-ліцензійної торгівлі в умовах добросовісної і недобросовісної конкуренції з метою захисту інтелектуальної власності фірми.
PHC НД – 3.7.	Оцінювати фінансові та технологічні переваги участі фірми/уряду у Рамковій програмі ЄС досліджень та інновацій «Горизонт 2020».
PHC НД – 3.8.	Систематизувати переваги економічної інтеграції для підприємництва України у сфері нематеріальної економіки, алгоритм європеїзації та прийняття інноваційних бізнес-рішень.

2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни

2.1. Анотація програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні засади нематеріальної економіки

Обґрунтовується формування нематеріальної економіки як результат технологічного і постіндустріального розвитку. Аналізуються теорії постіндустріального розвитку та інформаційного суспільства, їх вплив на розвиток нематеріальної економіки, співвідношення понять «постіндустріальна економіка», «інформаційна економіка», «інноваційна економіка», «цифрова економіка», «мережева економіка», «знаннева економіка». Розкриваються складові та ознаки нематеріальної економіки, умови та чинники її розвитку та пріоритетні ресурси – знання та інформація, взаємозв'язок із матеріальним виробництвом. Визначаються сутність інтелектуального капіталу, його ознаки, структура, мікро- та макроекономічні рівні, показники, взаємозв'язок елементів інтелектуального і людського капіталу. Спеціальна увага приділяється інформаційним та

інтелектуальним послугам/продуктам та їх складовій – консультаційним послугам.

Модуль 2. Формування та розвиток інтелектуального капіталу

Розглядається роль науки як джерела інтелектуального капіталу. Визначається комерційна цінність наукового знання. Аналізуються сутнісні характеристики та складові науково-технічної діяльності, особливості науково-технічних послуг, їх види та роль у формуванні інтелектуального капіталу. Визначаються зміст науково-технічного потенціалу країни, складові сфери НДККР, показники результативності та зовнішні ефекти. Аргументується значення сучасного наукомісткого виробництва та високих технологій, систематизовано їх форми та шляхи формування «технологічних» точок зростання інноваційних кластерів економіки України. Обґрунтовуються роль освіти та охорони здоров'я у відтворенні інтелектуального капіталу, місце університетів як суб'єктів інтелектуального підприємництва. Систематизуються головні тренди розвитку освіти та охорони здоров'я в постіндустріальній економіці та шляхи їх реформування в Україні. Визначаються сутність і структура інтелектуального капіталу фірми, роль у формуванні конкурентних переваг на ринку. Виокремлюються сутність і причини виникнення «нової фірми» в системі нематеріальної економіки, особливості віртуальної фірми. Аналізуються управління інвестиціями в інтелектуальний капітал організацій, ризики, доцільність і напрями інвестування.

Модуль 3. Вплив глобалізації та економічної інтеграції на розвиток нематеріальної економіки

Аналізується вплив глобалізації й транснаціоналізації економіки на розвиток міжнародного ринку послуг. Обґрунтовуються вектори впливу глобалізації на розвиток нематеріальної економіки. Спеціальна увага приділяється: інноваційній реструктуризації міжнародної торгівлі послугами на користь інтелектуальних й інформаційних послуг; інтернаціоналізації й транснаціоналізації освіти та НДККР, їх формам; стратегіям залучення

іноземних студентів в університети розвинених країн світу; трансферу технологій на глобальному ринку, міжнародному науково-технічному співробітництву країн, зокрема в ЄС. Розглядаються комерційні та некомерційні форми трансферу технологій, формування міжнародних патентних і ліцензійних угод, міжнародний інжиніринг. Узагальнено роль інноваційної діяльності для функціонування та розвитку міжнародного бізнесу. Систематизуються світові тенденції розвитку науки і технологій. Розкриваються зміст, форми і роль міжнародного науково-технічного співробітництва в інноваційному розвитку на мікро- і макрорівнях. Розглянуто складові та основні завдання Рамкової програми з досліджень та інновацій «Горизонт 2020». Надається оцінка місцю України в глобальній системі нематеріальної економіки.

2.2. Основні модулі навчальної дисципліни

№	Модуль/назва	Кількість кредитів ЄКТС	Усього годин	Аудиторні заняття (контактні)				Самостійна робота студентів
				Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Інші види занять	
1	Модуль 1. Теоретичні засади нематеріальної економіки		30	4	8			34
2	Модуль 2. Формування та розвиток інтелектуального капіталу.	2	60	6	12		Колоквіум (на ПЗ)	36
3	Модуль 3. Вплив глобалізації та економічної інтеграції на розвиток нематеріальної економіки	2	60	6	10		Колоквіум (на ПЗ)	34
Разом :		5	150	16	30			104

3. Вимоги викладача

При вивченні навчальної дисципліни «Нематеріальна економіка»

викладач висуває до студентів такі вимоги:

- якісне оволодіння теоретичними положеннями нематеріальної економіки як науки і навчальної дисципліни на лекціях і практичних заняттях;
- набуття навичок участі в інтерактивній лекції;
- добросовісна підготовка до практичних занять відповідно до планів;
- активна участь в обговоренні дискусійних питань теми на практичному занятті;
- підготовка рефератів з актуальних питань курсу;
- набуття навичок у процесі пошуку статистичної інформації;
- наполеглива самостійна робота (на додаток до аудиторної) з метою примноження знань;
- активна участь у студентських науково-практичних конференціях або «круглих столах»;
- активна участь у навчальних та науково-дослідних заходах кафедри та факультету;
- дотримання норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого».

4. Контрольні заходи результатів навчання

Контроль знань у рамках навчальної дисципліни «Нематеріальна економіка» здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи.

4.1. Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

лекції – 0 балів;

практичні заняття – 15 балів;

колоквиуми – 80 балів;

самостійна робота студентів – 5 балів.

Підсумкова оцінка знань: 100 балів.

Поточний контроль					Самостійна робота студентів	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми			
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2		
max 5	max 5	max 5	max 40	max 40	max 5	max 100

Формою підсумкового контролю знань студентів із навчальної дисципліни є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

4.2. Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в Нац. юрид. ун-ті ім. Ярослава Мудрого
ЗАРАХОВАНО	A	Відмінно - відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	90-100
	B	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками	80-89
	C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок	75-79
	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	70-74
	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-69
НЕ ЗАРАХОВАНО	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	35-59
	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язків повторний курс	1-34

4.3. Методи педагогічного контролю

Традиційні методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань; колоквіум, виступ на конференції, залік;
- методи письмового контролю: розв'язання тестових завдань,

контрольна робота..

Інноваційні методи: захист портфоліо, написання есе, мозковий штурм, peer review.

Методи самоконтролю: самооцінка студента за питаннями для самоконтролю.

5. *Самостійна робота, показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів*

Самостійна робота студентів – це форма організації освітнього процесу, що охоплює різноманітні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності, яка здійснюється під час аудиторних або позааудиторних занять під загальним чи безпосереднім керівництвом викладача.

Самостійна робота має сприяти:

1) формуванню системи наукових поглядів і підходів до нематеріальної економіки, розумінню закономірностей розвитку та ролі цієї сфери в глобальному постіндустріальному розвитку, застосуванню набутих знань у практиці підприємництва;

2) розвитку дослідницьких навичок та здібностей, необхідних для комплексного аналізу нематеріальної економіки, обґрунтування її ролі у формуванні та розвитку інтелектуального капіталу під впливом глобалізації та економічної інтеграції, розроблення ефективних стратегій просування у цій сфері бізнес-організацій, підвищення їх конкурентних переваг на ринку;

3) розвитку та реалізації спроможностей до практичної діяльності за новими економічними спеціальностями: економіста-аналітика, маркетолога, цифрового економіста, конкурентолога тощо;

4) вихованню у студентів цілеспрямованості, дисциплінованості, відповідальності, лідерських і вольових якостей.

Важливою складовою самостійної роботи студентів є елементи науково-дослідної діяльності. Потрібна орієнтація студентів на пізнання та

самостійне вивчення тенденцій розвитку нематеріальної економіки загалом і його окремих сегментів (зокрема ринку консалтингових послуг, науково-технічної сфери, міжнародного трансферу технологій тощо), прогнозування структурних перетворень нематеріальної економіки відповідно до потреб інноваційного розвитку, виявлення найбільш ефективних ніш для сучасного підприємництва. Така орієнтація потребує розвитку пізнавального інтересу та практичних здібностей студентів.

Самостійна робота студентів може здійснюватися у таких формах:

- поглиблене вивчення питань, що розглядалися на лекції;
- опрацювання наукової та навчальної літератури, аналітичних документів, статистичної та бухгалтерської звітності фірм, результатів маркетингових досліджень тощо;
- робота над реальними консалтинговими проектами, підготовка експертних висновків із проблемних питань сучасного консалтингу;
- написання есе та рефератів;
- участь у конкурсах наукових праць;
- підготовка до практичних занять і заліку.

Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів: регулярне відвідування лекцій і практичних занять; підготовка презентацій з актуальних питань теми, що обговорюються на практичних заняттях; участь у роботі наукового студентського гуртка, підготовка та презентація наукових доповідей; розв'язання практичних завдань; розроблення тематичних кейсів і кросвордів; підготовка та публікація наукових тез і статей; участь у студентських науково-практичних конференціях, олімпіадах; отримання грамот і дипломів.

6. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Основна література

Нормативно-правові акти:

Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. *Відомості*

Верховної Ради України. 2003. № №18 -22. Ст. 144. Дата оновлення: 06.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6> (дата звернення: 03.09.2019).

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356. Дата оновлення: 28.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 03.09.2019).

Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 13. Ст. 64. Дата оновлення: 04.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення: 04.09.2019).

Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650. Дата оновлення: 16.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 12.09.2019).

Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 3. Ст.25. Дата оновлення: 25.04.2019. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 03.09.2019).

Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Ст. 31. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19> (дата звернення: 12.09.2019).

Про захист персональних даних: Закон України від 1.06.2010 р. № 2297-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 34. Ст. 481. Дата оновлення: 30.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17> (дата звернення: 12.09.2019).

Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 29.Ст. 377. Дата оновлення: 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата

звернення: 03.09.2019).

Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266. Дата оновлення: 05.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 05.09.2019).

Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 45. Ст. 403. Дата оновлення: 08.07.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19> (дата звернення: 05.09.2019).

Підручники

Викладачів кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого:
Основи економічної теорії: підручник / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2010. 448 с.

Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник для студентів-медиків III і IV рівня акредитації. Київ: ВСВ «Медицина», 2018. 288 с.

Інших авторів:

Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ: Знання, 2014. 671 с.

Ходаківський Є. І., Якобчук В. П., Литвинчук І. Л. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: підручник / за ред. Є. І. Ходаківського. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 504 с. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/8287/3/Intellectual_property_2017.pdf (дата звернення: 12.09.2019).

Навчальні посібники

Викладачів кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого:
Економіка інтелектуальної власності: науково-методичні матеріали для підготовки докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом «Інтелектуальна власність» / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2015. 120 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12373/1/Shevchenko_2015.pdf (дата звернення: 03.09.2019).

Марченко О. С. Бізнес-консалтинг: навч. посіб. Харків: Право, 2019. 204 с.

Марченко О. С., Ярмак О. В. Національна інноваційна система як інтегратор знань: монографія. Харків: Изд. дом «Инжек», 2012. 250 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1125/1/Marchenko_2012.pdf (дата звернення: 03.09.2019).

Нематеріальна економіка та управління формуванням і використанням інтелектуального капіталу: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Економічна теорія та право. 2013. № 3. С. 217-349. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/11014?mode=full> (дата звернення: 03.09.2019).

Семикіна М. В., Петіна О. М. Інтелектуальний бізнес: навч. посіб. / за ред. М. В. Семикіної. Кіровоград: КНТУ, 2015. 141 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/3605/1/ІВ%20мет.pdf> (дата звернення: 07.09.2019).

Інших авторів:

Мазаракі А. А., Андрощук Г.О., Бай С. І. Трансфер технологій : підручник / за заг. ред. А .А. Мазаракі. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 556 с. URL: <https://knute.edu.ua/file/MzE3OQ==/f3bf8d5470918fcef99684d7e16b270.pdf> (дата звернення: 03.09.2019).

Моргулець О. Б. Сфера послуг як об'єкт управління. *Менеджмент у сфері послуг*: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. С. 15-89. URL: http://cul.com.ua/preview/management%20u%20sferi%20posl_Morgulez.pdf (дата звернення: 05.09.2019).

Додаткова література

Монографії

Викладачів кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого:

Нематеріальна економіка: управління формуванням і використанням інтелектуального капіталу: монографія / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2014. 404 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12375/1/Shevchenko_2014.pdf (дата звернення: 03.09.2019).

Шевченко Л. С. Університетська освіта: економічні пріоритети та управління розвитком: монографія. Харків: Право, 2016. 188 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12374/1/Shevchenko_2016.pdf. (дата звернення: 03.09.2019).

Статті

Викладачів кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого:
Камінська Т. М. Місце України у міжнародній торгівлі послугами. *Економічна теорія та право*. 2019. № 1 (36). С. 27-41.

Камінська Т. М., Нечипорук Л. В. Вплив мережевої економіки на ринок праці ІТ-спеціалістів. *Економіка і регіон*. 2015. № 5. С. 80-86.

Левковець О. М. Юридичні послуги у сфері інтелектуальної власності: економічна та соціальна ефективність. *Економічна теорія та право*. 2016. № 3 (26). С. 124-137. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2016_3_11 (дата звернення: 07.09.2019).

Марченко О. С. Знання як основа довіри на ринку консалтингових послуг. *Вісник НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: *Економічна теорія та право*. 2013. № 1 (12). С. 42-50. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/01/1-42-50.pdf> (дата звернення: 07.09.2019).

Шевченко Л. С. Інноваційні моделі соціально-економічного розвитку: Україна на тлі світових процесів. *Економічна теорія та право*. 2015. № 2. С. 9-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2015_2_3 (дата звернення: 07.09.2019).

Шевченко Л. С. Контрактна політика університету в контексті управління якістю освітніх послуг. *Международный журнал «Acta*

Universitatis Pontica Euxinus». Спеціальний випуск. Варна, 2016. С. 480-485.

Інших авторів:

Думікян М. М. Вплив ТНК на розвиток ринку телекомунікаційних послуг України. *Бізнес Інформ*. 2016. № 6. С. 31-35. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-6_0-pages-31_35.pdf (дата звернення: 07.09.2019).

Інтелектуальна економіка: глобальні тенденції та національні перспективи: Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Житомир: ЖНАЕУ, 2016. 432 с. URL: <http://econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/science/conferences/2016/Intelekt/2.pdf> (дата звернення: 07.09.2019).

Квітка А. В., Балаклеєць К. Ю. Європейські тренди в інноваційному підприємстві. *Бізнес Інформ*. 2019. № 1. С. 105–113. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-1_0-pages-105_113.pdf (дата звернення: 07.09.2019).

Коваль В. В., Толкачова Г. В., Небога Т. В. Стратегічні орієнтири розвитку сфери інфокомунікацій як складової національної інноваційної інфраструктури. *Проблеми економіки*. 2017. № 1. С. 89–93. URL: http://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2017-1_0-pages-89_93.pdf. (дата звернення: 07.09.2019).

Керея О.С. Мережа як базова структура інформаційної економіки. *Вісник Харк. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. Серія: Економічна*. 2016. № 91. С. 26-32. URL: <http://periodicals.karazin.ua/index.php/economy/article/view/8041>. (дата звернення: 07.09.2019).

Коваленко Т. В. Сучасні європейські тенденції розвитку навчання протягом життя. *Бізнес Інформ*. 2019. № 4. С. 72–77. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-4_0-pages-72_77.pdf (дата звернення: 12.09.2019).

Косіченко І. Транснаціоналізація бізнес-діяльності у форматі

детермінант розвитку світового консалтингового бізнесу. *Бізнес Інформ*. 2019. № 6. С. 21–26. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-6_0-pages-21_26.pdf (дата звернення: 12.09.2019).

Луценко Н. Л. Світові тенденції розвитку вищої освіти та ймовірні моделі університетів майбутнього. *Бізнес Інформ*. 2019. № 6. С. 115–120. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-6_0-pages-115_120.pdf (дата звернення: 12.09.2019).

Матросова Л. М., Єчина Л. В. Інтелектуальні послуги як чинник інноваційного розвитку економіки України. *Економічна теорія та право*. 2016. № 3 (26). С. 56–68. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/3-56-68.pdf> (дата звернення: 07.09.2019).

Піжук О. І. Сучасні методологічні підходи до оцінювання рівня цифрової трансформації економіки. *Бізнес Інформ*. 2019. № 7. С. 39–47. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-7_0-pages-39_47.pdf (дата звернення: 12.09.2019).

Помінова І. І., Зарецька Л. М. Роль інститутів громадянського суспільства в розвитку вищої освіти. *Бізнес Інформ*. 2019. № 4. С. 8–13. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-4_0-pages-8_13.pdf (дата звернення: 12.09.2019).

Столярчук Я., Беленький О., Столярчук В. Глобальні форми та механізми транснаціоналізації ринку об'єктів інтелектуальної власності. *Міжнародна економічна політика*. 2015. № 1 (22). С. 54-73. URL: http://iepjournals.com/journals/22/2015_3_Stolyarchuk_Belenkii_Stolyarchuk.pdf (дата звернення: 12.09.2019).

Федулова Л. І. Теоретичні конструкції креативної економіки. *Економічна теорія та право*. 2017. № 4. С. 48-63. URL: http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/03/ekonom_31.pdf. (дата звернення: 12.09.2019).

Фоміна Є. В. Асиметрія глобального розвитку світової економіки в контексті її інтелектуалізації. *Бізнес Інформ*. 2018. № 5. С. 21-25. URL:

http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2018-5_0-pages-21_25.pdf. (дата звернення: 07.09.2019).

Шевченко Б. О., Непокупна Т. А. Фактори формування людського потенціалу інноваційної економіки. *Бізнес Інформ*. 2019. № 7. С. 48–53. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-7_0-pages-48_53.pdf (дата звернення: 07.09.2019).

Штока Є. Т. Роль знань у сучасній економіці. *Вісник соціально-економічних досліджень: збірник наукових праць*. Одеса: Одес. нац. екон. ун-т, 2016. №2 (61). С. 127-135. URL: http://vsed.oneu.edu.ua/files/full/2016/vsed_61-2016.pdf. (дата звернення: 07.09.2019).

Інтернет-ресурси:

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>. (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 07.09.2019).

Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення: 07.09.2019).